

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Părerii asupra situației.

Cei dela ziarul „Tribuna” din Arad s’au adresat mai multor oameni imparțiali, neangajați în luptele ce se poartă de o vreme încoace între ziarul acesta și organul comitetului executiv al partidului național român, adică „Românul”, tot din Arad, cu rugarea, să-și precizeze părerile asupra situației interne politice și asupra modului aplanării conflictului dintre cele două ziare române din Arad.

Până acum cunoaștem părerile venerabililor domni *Parteniu Cosma*, directorul „Albinei” din Sibiu și *Dr. Ioan Mihu*, mare proprietar în Vinerea, cari au fost publicate în „Tribuna”, de unde le reproducem, pentru a ne putea formula apoi și noi părerea noastră. Începem cu declarațiile domnului *P. Cosma*, care la întrebarea, care este părerea sa asupra situației noastre interne, a răspuns următoarele:

„Nu știu ce înțelegeți sub cuvântul „intern”. Înțelegeți situația noastră dintre noi români din Ungaria, sau situația noastră în statul Ungariei, sau situația noastră în monarhia noastră austro-ungară?”

Dacă ași voi să răspund la toate aceste întrebări, ar trebui să scriu o istorie de zeci de coale, ceea ce nu este vocațiunea mea, nici de timp necesar n’as putea dispune.

Este o situație deplorabilă din toate punctele de vedere. Ne-am susținut în trecut în puterea credinței noastre în Dumnezeu și în dreptate. Până când poporul a ținut la biserică sa națională, a rămas intact. Conducătorii lui erau preoții, persecutați și ei.

Toată nădejdea lui a fost în Dumnezeu și în Împăratul. Împăratul, când a voit să mai înfrâne nesațiul maghiarilor, ni-a mai zămbit și nouă, dându-ne o părțică din

dreptatea după care de secolii înșătoșam, iar după ce s’a împăcat cu maghiarii, ne-a dat iarăși pe mâna lor, bine știind, că noi tot credincioși îi vom rămânea, pentru că așa ne este firea.

Au fost momente când și maghiarii, cu intențiune ca să ne înstrăineze de Viena, de care totdeauna au avut și au și astăzi răcoare — pentru că este incalculabilă puterea „Împăratului” într’un stat poliglot cum este Ungaria, — s’au arătat generosi și au făcut legi la aparență favorabile nouă, dar chiar și legile lor, fără de sancțiune de control, au rămas literă moartă.

De aci încolo preoții și învățătorii noștri, trebuie să fie adevărați eroi, hotărâți a deveni chiar și martiri, ca să și poată împlini chemarea națională.

Se părea, că sub guvernul actual se coace un plan serios de a se face împăcarea cu noi, ca atunci, când legea firei va produce o schimbare în persoana Domnitorului, să fie deslegată această chestiune, și factorii competenți rugaseră pe dl *Dr. Ioan Mihu* să se pună în conțelegere cu factorii competenți ai Românilor, având a stabili condițiunile de împăcare. Desbaterile, firește, erau de natură confidențială, de cari opoziția maghiară nu trebuia să afle până când lucrul nu va fi perfect și aprobat de guvern și de coroană. Dar cineva din ai noștri, abuzând de loialitatea lui *Mihu*, a dat publicității în „Gazeta Transilvaniei” proiectul lui *Mihu*. Ziarele maghiare l-au produs imediat și, pe baza aceluia, au agitat cum știu ele contra guvernului „trădător”, instrument al „Camarilei” din Viena, iar guvernul, ca să-și dovedească patriotismul și vin, s’a pus pe lucru, persecutându-ne și mai fără cruțare pe toate terenele și în loc de 40 deputați români, cari se puneau în vedere în proiectul lui *Mihu*, am rămas cu cei cinci deputați actuali, și cu poporul divizat și certat până la cuțite.

Asta este situația noastră internă, pentru care și unii din noi poartă vina.”

La întrebarea, că ce crede dl *P. Cosma* despre neînțelegerile celor două ziare din Arad, răspunsul i-a fost următorul:

„Cred ceea ce presupun că crede toată lumea românească, că este un lucru foarte regretabil și condamnat din toate punctele de vedere.

O parte a intelectualilor noștri cred, că fiind și ei Români, pot imita și ei partidele politice din România liberă, cari indentificându-și interesul lor personal cu interesul lor de partid, se răsboiesc între sine până la cuțite, neținând ai noștri cont de axioma, că „Si duo faciunt idem, non est semper idem”. Pentru că în România, ori cu ce mijloace va da jos dela putere un partid pe celalalt, cei ce au ajuns la putere tot români sunt, până când la noi, din slabi ce suntem, prin rășboaie devenim și mai slabi, râde lumea de noi, iar cei de sus ne desprețuiesc și mai mult decât până aci.”

Despre pretinsa tradare a „Tribunei” domnul *P. Cosma* are părerea următoare:

„Neexistând nici o „tradare” de neam din partea „Tribunei”, după părerea mea a trebuit născocit un motiv plausibil pentru cei naivi, pentru că sediul „Românului” să se mute dela Budapesta la Arad, unde deja exista „Tribuna”, având și tipografia și casa proprie. Totul este după părerea mea exclusiv o chestiune personală.

Sediul „Românului” trebuia mutat la Arad, pentru că domnul destinat să fie conducătorul lui nu mai era deputat dietal, și dacă își muta și el domiciliul din Arad, unde avea și are post bun împreună cu drept de penzie — trebuia să renunțe la postul său, ceea ce nu-i da mâna.

A trebuit găsit deci un motiv, prin care să se justifice punerea „Românului” în coastele „Tribu-

nei”, iar un motiv mai ponderos decât „tradarea” nu există.”

În urmă, la întrebarea, dacă crede că e necesară curmarea neînțelegerilor dintre ziarele arădane, dl *P. Cosma* a dat următorii răspuns:

„Cred, și dacă și cuvântul unui bătrân, care de 30 de ani a părăsit terenul politicii active, mai poate avea o însemnătate în ochii politicianilor actuali, aș insista chiar, ca să se cerce și găsească mijloace, ca neînțelegerea între cele două gazete din Arad să se curme cât mai curând.

Sunt de părere, că una din cele două gazete românești din Arad are să părăsească Aradul, și anume „Românul”, care a mers acolo când „Tribuna” purtase deja o luptă grea de mulți ani, ca să redeștepte și să susțină simțul național în aceea regiune românească, cu intelectuali numeroși și popor bine situat materialmente, care având buni conducători, și în trecut a dat dovezi, că este în stare să ducă cauza națională la izbândă.

Locul „Românului”, ca organ așa zis oficial al partidului național, este acela unde vrând-nevrând trebuie să se întrunească mandatarii partidului național, deputații dietali; unde se desbat și se aduc legile, la cari ei sunt datori să participe în puterea mandatului primit dela popor; unde este guvernul țării, dela care emanează toate dispozițiunile, cari ating și poporul român, și cari acolo se pot afla mai curând — și acel loc este Budapesta, unde s’a și instalat la nașterea sa primul organ al partidului național, antecesorul „Românului”: „Lupta”.

Dacă n’a succed încercarea primă, când partidul național nu avea tipografie proprie și n’avea omul apt de a conduce gazeta, poate succeda acum, când are mijloace de a-și procura tipografie și acolo, vânzând pe cea din Arad, și are și omul căruia îi poate asigura viitorul și în Budapesta.

FOIȘOARĂ.

Rolul preotului în viața culturală a satelor,

de preotul Ioan Popa.

(Urmare).

Față cu aceste mișcări prințioase și îmbucurătoare, îndemni datornice și ofelitoare, cum am putea rămânea noi și pe mai departe, în acest secol de lumină și de progres, în care știința a ajuns să pună stăpânire și asupra vâzduhului, cum am putea rămânea necontremurați și neînșufliți, nemiscăți, noi „cei dintâi oameni din satele noastre”, „sfătătorii și îndrumătorii chemați”, cum ne numește domnul Iorga?..

Luând deci în seamă aceste voci de chemare și îndurare la muncă propășirii în toate direcțiile, spre a nu fi oșândiți pe de geabă, spre a pune zăgaz deselor înfruntări ce se pogoră asupra preoției, am aflat eu cale, în marginile unei conferințe preoțești și a unei lucrări a mă ocupa cu „rolul preotului în viața culturală a satelor noastre”, ca deschizând discuție, să lămurim, cât putem noi ajuta și sprijini înaintarea poporului, ca putem face, ce se poate cere și aștepta dela noi, voind a fi cu toții la locul și chemarea noastră. Întru cât mi-a izbutit așternerea și aș-

zarea acestor idei într’un sistem, rămâne la aprecierea or. conferințe.

Prezum pentru o familie, zidirea casei, f. l. de împărțire, orânduire și condusere a întregii gospodării, curățenia de care e purtată, lucrarea și împărțirea grădinei, din care nu lipsește nimic din tot ce aparține unei economii raționale, aranjarea minunată a curții și a obiectelor economice, vitele frumoase și sănătoase, ce ies din ograda casei: e așa zicând oglinda familiei, gradul termometruului cultural, la care s’ar ridicat, — totasemenea, fața veselă sau mohorâtă, înbușurată sau îngălbinită a unui sat, zidirea bisericii și a școlii, a caselor cu ograda și ocolul lor, curățenia strădelor și a curților, îngrijirea grădinilor și a câmpului, fără a mai intra în alcătuirile interne, ne arată măsura gradului de cultură a conducătorilor or. stăpânesc. Ca pildă înfățișez, până a merge mai înainte, reprezentarea unui sat civilizat, spre a vedea din început până la ce înălțime de cultură să poate merge, și ce sarcini va va slugi totodată de temei al lucrării.

„În alte țări, de te duci spre vre-un sat, cu vr’o doi kilometri aproape, înainte de a intra în el, de o parte și de alta a șoselei vezi plantați pomi frumoși, cari dau umbră și fac plăcut drumul călătorilor! Ceva mai mult, sunt pomi roditori, ale căror fructe să văd de primăria comunelor, dacă sunt multe, în folosul ei și

treacătorii sunt liberi a mănca cât le trebuie. Nu să fură, nici pomii nu se strică, pentru că și comunele vecine au pe toate drumurile ce duc spre și dela ele asemenea pomi, și pentru că poamele se culeg cum trebuie, nu se bat. Prin lanuri, prin ogoare, sunt plantați pomi, și roditori și neroditori. Ei țin umbră și dau și o gustare lucrătorilor de pe câmpuri pe de o parte, iar pe de alta ei fiind nu tocmai rari, țin umezeală pământului și folosesc roditorii lui, ocol și știut, că pe unde sunt copaci mulți și păduri, pe acolo și plouă mai des. Fântânile sau puturile sunt bine făcute, pietruite, la vr’o 20 pași dela drum troacele de unde se adapă vitele sunt tot mai lângă drum, nu lângă fântână, iar apa în ele vine printr’un canal. E curățenie prin preajur ei, nu e apă și tot felul de murdărie ca la noi.”

„De intri în sat, te întrebi: Adevărat? Sat să fie acesta sau ocol de rai? E o mare plăcere să vezi satele de prin țările civilizate! Casele, acele suibur”, în cari omul trăiește cu ai săi toată viața, sunt mai, înalte, frumoase, tot una și una. Împrejurul casei gospodărie în toată puterea cuvântului la fiecare satean: stupi cu albine, grădinițe cu legume, cu flori, și lucrurile lucruri, și vitele vite, în sfârșit toate în regulă, cum trebuie să fie la o casă de om!”

Mai mare dragul să vezi!...

„D’apoi grânele?... Abia să vede omul din ocoare. Grâul e până la brâu și frumos! Pe acolo pământul e lucrat cu unelte mai bune ca la noi. Muncesc pământul lor, oare e mai rău ca al nostru, așa cum îi învață preotul și învățătorul lor și cum citește ei în cărți, că e bine.”

„De e vară și zi de lucru, vezi oameni lucrând veseli, cântând pe ogoare cu o pălărie mare de paie lucrată de ei, ca să nu-l părăsească soarele și chiar și femeile le poartă. Iar la amiază, după o muncă bună, nu ca noi, se pun la umbră și, sau se odihnesc dormind, sau citește în tihă câte ceva din sf. scriptură. În zile de sărbătoare, după ce vin dela biserică, nu se duc la cârciumă, ci stau pe acasă, pun pe copii, cari merg la școală, să le citească din nou din sf. scriptură, ori vr’o carte bună, iar ceilalți ascultă cu toții. După prânz se duc de asuță cu toții. Cuvântul preotului sau al învățătorului în băutura de dinaintea școlii, sau se duc la vr’un joc prin sat, căci și alte nații fac în zile de sărbătoare jocuri ca și noi, numai ele n’au jocuri frumoase ca strămoșii noastre hore, bătăuți, brăuri bune, oară și altele, ci strămbături ca poloa, vals și alte nimicuri, de care ne-a împins păcatul să aducem și pe la noi pe unele locuri.”

(Va urma).

Iar dacă Budapesta se poate abandona, atunci Clujul este locul unde trebuie să se instaleze organul oficial al partidului național, pentru că Clujul este a doua capitală a țării, este capitala Transilvaniei.

Românii sunt în majoritate absolută față de ceilalți locuitori, fără a avea un ziar politic românesc cotidian.

Dar în fine, aducă-l chiar și la Sibiu, unde de asemenea nu este ziar românesc cotidian.

Din parlament. În dietă s'a terminat discuția asupra bugetului și în cursul săptămânii acesteia va fi votată și legea apropiatăunei.

Aehrenthal se duce. Seara zilele de la Viena și Budapesta, că ministrul de externe al monarhiei noastre, contele Aehrenthal, și-ar fi anunțat Maiestății Sale, în o audiență avută zilele trecute la palat, intenția de a se retrage din postul său, și că Maiestatea Sa ar fi luat la cunoștință anunțarea acestei demisii, cu dorința, ca ministrul de externe se rămână încă în post până după sesiunea ordinară a delegațiilor, cari se vor întruni în Martie.

O afacere dureroasă.

Cu toate că nu ne place să ne amestecăm în treburile altora, spre informarea publicului nostru cetitor ținem de necesar a atinge și noi chestia, care preocupă acum toate spiritele românești.

În focul luptei ce se poartă între zărele din Arad, *Tribuna* și *Românul*, s'a aruncat în coloanele foaiei din urmă senzația gravă în contra domnului Octavian Goga, conducătorul spiritual al „*Tribunei*”, că s'ar fi prezentat cândva la un bărbat politic marcant maghiar, pentru a pertracta cu el în chestii politice, la spatele comitetului partidului național și chiar în contra acestuia. Acusa a fost ridicată din partea domnului deputat distal Dr. Ales. Vaida-Voevod, care a declarat, că dacă dl Goga vrea dovezi despre cele afirmate, e gata să le prezinte în fața unui juriu, compus din doi bărbați de încredere ai domnului Goga, doi ai dlui Vaida, cari apoi își vor alege un prezident.

Domnul Goga a trimis nume decât la Brașov, unde se afla pe sărbători domnul deputat Dr. Vaida, ca bărbați de încredere ai sei pe domnul Dr. Lucian Borcia și Octav. C. Tăslăuanu, cari împreună cu oamenii de încredere ai dlui Vaida, anume: Dr. Nicolau Vecerdeș și Dr. August Venter, s'au ales prezident pe domnul Andreiu Bărseanu, prezidentul „Asociațiunii”.

Domnul Octavian Goga a declarat însă înainte, în ziarul „*Tribuna*”, că revodată nu a avut nici o întâlnire ori convorbire politică cu nici unul dintre bărbații politici maghiari, iar dacă i-se va dovedi contrariul, e gata să demisioneze din toate funcțiile ce le ocupă și să se expatrieze.

Juriul pertractând chestia în mod amănunțit, a dat despre cele constatate următorul comunicat:

În urma articolului publicat de dl Dr. Alexandru Vaida-Voevod în ziarul „*Românul*” Nr. 282—1911, dl Octavian Goga a acceptat juriul propus de dlul Vaida, numindu-și doi bărbați de încredere în persoanele dlor Dr. Lucian Borcia și Octavian C. Tăslăuanu. Acestia prezentându-se la dl Vaida în Brașov, dăa a n mit ca bărbați de încredere ai d-sale pe dlul Dr. Nic. Vecerdeș și Dr. August Venter, cari constituindu-se în juriu, au ales prezident pe dl Andreiu Bărseanu. Juriul a ținut o singură primă sedință, în care a constatat, că dovezile aduse de dl Dr. Al. Vaida-Voevod probează deplin autenticitatea informațiilor d-sale, dar din aceste dovezi nu reiese și culpabilitatea dlui Octavian Goga, deci a hotărât să continue cercetarea, adunând informațiuni complete pentru a putea aduce o hotărâre definitivă și în această privință. Brașov, 9 Ianuarie n. 1912. Andreiu Bărseanu m. p., președintele juriului.

Terenul de activitate al juriului a fost mutat acum la Budapesta, luând parte la cercetările juriului și dl Octavian Goga, care în scopul acesta a cerut și primit permisiunea să intre în țărâța de stat din Sârbia în numai la 26 Ianuarie n., nu în 10 Ianuarie, cum era dat ordinul din partea ministrului de justiție.

Juriul a hotărât, ca dl Goga să fie confrontat cu fostul ministru de interne Kristóffy, — pentru că la el se spunea că ar fi umblat dl Goga, — pentru a se stabili, dacă era exactă ori nu informația dlului deputat Vaida.

Vineri, dl Goga s'a prezentat cu membrii juriului la domnul Kristóffy, care pus

în curent cu cele petrecute, și văzând pe dl Goga a declarat, că în viața lui n'a văzut pe dl Goga și n'a vorbit cu dânsul; dar că pe timpul când au urmat tratativele între partidul național și între dânsul i s'a prezentat un român, înalt cu mustața neagră, care dându-se drept Goga și-a oferit serviciile, arătând starea numerică a forțelor de care dispune partidul național român într'un anumit cerc electoral, pe care-l oferise dlui Kristóffy.

Juriul de onoare a luat cunoștință de declarațiunile fostului ministru Kristóffy urmând să continue cercetările pentru aflarea numelui aventurierului, care s'a prezentat la fostul ministru de interne.

Iar hotărârea finală a juriului o va aduce în una din zilele apropiate, pe baza vâstului material adunat din partea sa.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Prelegeri publice în Săliște.

(Urmare).

Vorbește mai de aproape desore triumful lui Luther asupra catolicismului, plin de latinisme nepricepute de popor, despre influința binefăcătoare a tipăririi de cărți în limba proprie, a poporului german, român și maghiar. Arată cum conducătorii catolicismului vînd a le pustii le străngeau în piața mare a Sibiiului spre a le da pradă focului, la anul 1524. Aminteste și-o legendă rămasă în credința poporului săsesc, cum din vîrtulul focului de învățături sfinte spuse în limbă pricepută, în urma unui vînt se desorinde o carte de psalmi în limba germană, din care sar scantei și unele dintre ele căzînd asupra unui episcop catolic, care dimpreună cu alții se desfăta la flacăra focului aducător de lumină și pricepere, îl rănesc mortal. Ioan Honterus, direct. gimn. din Brașov, regulează și organizează biserica săsească.

Față de această mișcare primordiasă unui popor, conducătorii neamului românesc de pe acea vreme nu puteau rămâne nepăsători, stăruiesc și ei pentru introducerea limbii românești în biserică. Astfel la 1544 apare cea dintâi carte pe românește, un catehism după învățăturile lui Luther, tradus, după cum sustine dl Iorga, de un preot din Săliște. În legătură aminteste, că prima carte ungurească arare la 1539, adăugînd, că de facem o repriză asupra vredniciei și a înălțătății tipăririlor de cărți, popoarele conlocuitoare în această țară sunt aproape unii de alții astfel, încât e cu totul neîndreptățit disprețul, pe care oarecînd s'îl arunce asupra noastră unii răuvoitori afirmînd, că noi nu am avea o literatură așa veche ca a popoarelor, cu cari ne-a așezat Dumnezeu locuim împreună.

De la 1560—1580 se tipăresc în Brașov o multime de cărți bisericesti sub îngrijirea și sprințul diaconului Coresi și Tudor Diaconul. În Orăștie, Palia.

Spune, că introducerea limbii românești în slujba bisericii, în principala românești împingînd greutăți mari, că Coresi a avut mult de luptat până să și poată introduce cărțile sale. Că s'a văzut alit să deee texte paralele spre a convinge și lămurii pe toți, că textual românesc corăspunde întru toate celui slavon, și că un secol întreg a ținut lupta între prejudeciile cele vechi și între stăruințele de a naționaliza literatura religioasă și printr'ansa biserica întreagă.

Că în jumătatea secolului al 17-lea în Moldova, sub Mitropolitul Varlaam, la 1643 apare „Carte de învățatură românească”, niște Cezanii, — e însă de părere ca slujba și liturgia să nu se schimbe.

Următorul său, Mitrop. Dosofteiu introduce și limba liturgică, sub cuvînt că dacă se pot ceti cezanii, pentru că să nu se poată introduce și cărțile de slujbă în limba românească. Arată, că Dosofteiu nu e numai un bun traducător, ci și un bun poet, că a tradus cu mare îngrijire, frumusețe și bogăție psaltirea și a făcut versuri frumoase, aplicînd ritmul popular.

A mai tradus „Vi-țile Sfintilor”, cari prin descrierea curată de viață și fapte a unor oameni au devenit ca o „Antalogie” pentru casele creștinilor. Neculare zice despre Dosofteiu: „Adănc din cărți știu, blînd și smerit ca un miel era”.

Insemnat e anul 1688, în care Șerban Cantacuzino, pe vremea Mitropolitului Teodosie strînge toată truda de carte românească în marginile păreților unor cărți mari, numită „Biblii”, într'un stil plăcut, limbă frumoasă și curată, care ca lucrare a devenit monumentală și a contribuit mult la dezvoltarea și cristalizarea limbii românești. În restimpuri mîi mici sau mai mari de ani, pe lângă unele schimbări și perfecționări s'au tipărit și alte biblii.

La 1856—58 a tipărit și Șaguna o bibliu, care și azi e una din cele mai fru-

moare și mai îngrijite biblii în limba română.

La sfârșitul sec. XVII. și începutul sec. XVIII. la mănăstirea Snăgov Antim Ivireanul tipărește „Floarea Darurilor”, o carte plină de învățături morale.

Antim Ivireanul e un om nu numai cu multă învățatură, ci și cu talente artistice, a pictat capela dela Râmnic și a sculptat ușa capelei, care se vede și astăzi la episcopia din Râmnic. A dezvoltat o activitate dintre cele mai îmbelsugate, a compus o mulțime de predici „Dădăhi”. Cultura religioasă a ajuns, într'o lumină curată pe vremea sa, pe unde a ajuns a promovat-o.

Om cu cunoștințe frumoase a fost și Chesariu dela Râmnic, despre care istoriograful Sulzer spune, că oțeta scrierile lui Montesquieu. El a tradus o parte din Minee; mună lui a fost continuată de alt episcop al Râmnicului, de Filaret.

Între traducători și alcătuitori de cărți mai aminteste pe Mitrofan, Damascchin și Dionisie Roman, despre acesta din urmă spune că a fost săliștean, director de tipografie, de gimnaziu, că sub Cuza-Vodă ajunge episcop. La anul 1839 înființează cel dintâi ziar bisericesc „Vestitorul”. S'a născut și formeze și o bibliotecă. A tradus „Genul Creștinului”, carte tălmăcită în toate limbile.

În sec. XIX. în România episcopul Melhisedec deșvoaltă o activitate mănoasă aproape pe toate terenele. A scris lucrări istorice cu mult aparat critic. E cel dintâi din cler, care ajunge membru al Academiei Române.

Paralel cu episc. Melhisedec din Moldova deșvoaltă în Ardeal episc. Șaguna o activitate ulmitoare. Restipărește aproape toate cărțile bisericesti, pustiite prin revoluția din 1848. În anul 1860 scrie „Istoria bisericească”, la 1867 „Compendiu de drept canonic”, apoi „Enchiridion, Pastorală ș. a.

Munca stăruitoare a lui Șaguna se sprijinește și promovează prin tovarășii lui de muncă: Popes, Pușcariu, pe teren bisericesc-istoric, Boiu prin predici, ajunse spre premiere.

Ajuns la starea de astăzi spune, că precum în jurul altor învățături de specialitate așa în jurul științei teologice s'a grupat și se grupează oameni cu cunoștințe frumoase, dănd naștere unui număr frumos stăt în țară, cât și la noi, de reviste, prin care se lămurște și se promovează literatura bisericescă.

A cincea prelegere orânduită spre întregirea ciclului a se ținea în Damineoa z lei de 18/XII. v. 1911, din pricina o total neprevăzute se anădă pe o altă Damineoa. Publicul ascultător se reține prin oțirea mai multor bucăți de seamă din „Opere complete” ale lui Ioan Creangă, de cătră domnul director școlar, Dumitru Lăpădat.

În a patra prelegere, ținută în 22 Decembrie, protopopu Dr. Ioan Lupăș vorbește despre „Literatura istorică”.

La început, cu un scurt resumat asupra prelegerii precedente, arată, că urzătorii literaturii bisericesti, prin îndeletnicirile lor istorice, a anumitor mănăstiri și ținuturi, de țară și neam, sub numele de cronicari, pun temelie și literaturii istorice. Că tot oălgării mănăstirilor, de mulți urgisite sunt primii fauritori ai dezvoltării literaturii istorice.

Până în secolul XVI. toate datele istorice sunt scrise în limba slavonă. Nu avem decât cronici slavonești, ca „Letopisețul de Bistrița” (1359—1506), și primă parte a dezvoltării literaturii istorice o formează cronicarii oălgări. Aminteste, că la îndemnul Academiei, în timpul din urmă au început a se traduce aceste cronici și pe românește, ca să se poată ceti de ori ce doritor să cunoască trecutul neamului nostru. As fel avem cronica lui Macarie despre (Pe ru Rare). Letopisețul lui Azari (1359—1574). Cetele din cotașta paginile privitoare la Al. Lăpușnean, spre a arăta stilul și limba, în care se scria pe acea vreme.

A doua parte a dezvoltării literaturii istorice se hărăzește de-a dreptul în românește, e cu mult mai luminoasă, mai documentată și e scrisă de boerii țării, „mari logofeti”, oameni cu cunoștințe frumoase de carte și cu înflăcărată iubire de țară și neam.

Sub legătura și influința polonă, zice domnul Lupăș, literatura istorică se deșvoaltă mai bine în Moldova. Între cronicarii acestei țări aminteste întâi pe vorșorul Gr. Ureche (1590—1646); care a scris cronica: „Domni țării Moldovei și viața lor”. În prefața lusuș spune ce l-a îndemnat a scrie, „ca să nu se îneca anii oei treceți” și „ca să se asemeze hiarlor și dobitoacelor mute și fără minte”.

(Va urma).

Din România.

Ordinul de zi al Regelui Carol.

M. S. Regele Carol al României a adreșat următorul ordin de zi armatei, cu prilejul Anului Nou:

Ostăși! La începutul anului, întâiul Meu gând se îndreptează cu dragoste și recunoștință către sumpă Mea armată, care a luat un avânt așa de îmbucurător în toate ramurile activității sale.

Prin înființarea de mai multe nouă regimente și prin înzestrarea cu materialul cel mai perfectonat, armata s'a întărit într'un mod simțitor, iar țara a făcut și de astă dată, cu deplina încredere ce are în voi, îns mnate jrtife, sigură fiind, că veți răspunde ori când la așt-ptările sale. Vouă vi se impun o muncă statornică și eforturi neobosite, spre a vă arăta vrednici de ităta îngrijire cu care sunteți încor-jurți.

Cu prilejul inspecțiunilor mele și al marșurilor mari, conduse de iubitul meu nepot, s'au pus iarăși la iveală însușirile voastre ostășești, de mult cunoscute de mine.

Muțămese sefilor tuturor treptelor ierarhice pentru devotamentul cu care îndeplinesc datoria lor, precum și vouă pentru răvna voastră.

Armata pășind înainte fără șovăire pe calea progresului și abnegției, ne îngăduște să privim viitorul cu liniște și siguranță.

Pătruns de această credință, vă urez la toți sănătate și ani mulți fericiți.

Dat în București, la 1 Ianuarie 1912.

Carol.

Dela sate.

Inmormântarea unei preotese.

Ni se scriu următoarele: Moartea ne miloasă isr și a luat ca pradă una dintre ființele omerești, care trebuia să trăiasă spre a ajuta pe soțul său în greaua misiune de apostol al bisericii noastre gr-or. A ră it în 26 Decemvrii pe preotessa Ana Ioan Capătă din Sona, lăsând în grea și nemângăiată jale pe soțul său, parintele I. Capătă.

Inmormântarea a fost în 29 Decemvrie. Serviciul funebrel a fost oficiat de 12 preoți în frunte cu P. O. D. protopop N. Borzea. Sierul a fost ridicat din casele repausate și dus de 6 preoți până în biserică gr-or, unde s'a ținut serviciul funebrel. Răspunsurile au fost date de corul învățătorilor sub conducerea dlui Traian Păoară.

La încheiere P. O. D. protopop a ținut o predică ascultată de aproape 800 1000 suflete, prin care a stărnit în ascuțită ori o vie emoțiune și o nemăguită durere.

La urmă corul învățătorilor sub conducerea inv. I. Mănișu Popa a cântat un cântec funebrel, improvizat de dânsul.

Apoi sierul a fost ridicat de preoți și urmat de cântecele jaluice ale neamurilor, de plîngerile și suspinele soțului și fiice, și așezat la od hăa vecinică a sturea de tatăl repozat. O unhnească în pace!

Un jubileu.

În anul 1911 împlinindu-se 25 ani de când Preaonorul domn Teodor Hermann, protoresbital tractului greco-oriental român Dej, stă în fruntea acestui tract spre deșorul sfiatei noastre biserici ortodoxe și a neamului nostru românesc, — subserisul comitet aranjator, în urma deciziunei sinodului protopresbital și a conferenței preoțesti și învățătoarești tractuale, invită cu toată venerațiunea la festivitatea jubilară ce se va aranja de-odată cu ținerea sinodului protopresbital extraordinar în Dej, Damineoa, în 8/21 Ianuarie 1912., cu programul următoriu:

1. La 9 ore S. Liturgie împreună cu învoarea Spiritului Sânt.

2. Deschiderea festivității în biserică prin preb. G. Hango.

3. Căvântarea și predarea tabloului cu portretele preoților tractuali, prin parohul T. Cotașu.

4. Căvântarea și predarea tabloului cu portretele învățătorilor tractuali, prin învățătorul Vart. Farcaș.

5. Doxologia cea mare și încheierea S. liturgii.

6. Invocare Spiritului Sânt prin cântarea: „Impărate cerească”, și deschiderea sinodului prin președintele sâr, în școală.

7. Căvântarea festivă în numele corporațiunilor protopresbitalului, a clerului și a poporului tractual, de avocatul Dr. Ioan Farcaș.

8. Felicitări în numele corporațiilor lor parohiale locale și a parohienilor etc.

9. Pertractarea agendelor sinodului.

10. Încheierea sinodului prin cântarea: Bine ești cuvântat Cristoase Dumnezeu nostru.

11. Prânz comun (banchet) la Hotelul Europa, Căminul 4. 40 f.

Dej, 22 Decembrie v. 1911. 4 Ianuarie n. 1912.

Comitetul aranjator:

Gavril Hango, presb., presid. Teodor Cotuțiu, paroh. Augustin Bodea, paroh. Zăharie Man, paroh. Vartolomeu Furcaș, învățător. Ioan Cupe, învățător.

NOUTĂȚI.

Numărul proximal al ziarului nostru va apărea luni la orele obișnuite.

Domnul Ioan Kalinderu, administratorul domeniilor Coronei române, era să fi strivit de tren, Sâmbătă la amiază, în gara Pașcani. Domnul Kalinderu voia să se suie în tren, pe când trenul era în mișcare. S'a prins cu mâna de grilajul vagonului, dar a alunecat și era să treacă trenul peste el, dacă din întâmplare nu trecese tocmai în acel moment un lăcustăș pe acolo, care l'a apucat în brațe și l'a scăpat de moartea sigură.

Noul guvern francez. Președintele republicii franceze a înredințat cu formarea noului cabinet pe dl. Poincaré, membru al Academiei franceze de științe, care și a și format noul cabinet. Noul guvern francez, care are în programul său și reforma legii electorale, cu introducerea reprezentării minorităților, s'a prezentat ieri camerei franceze.

Pentru străinii din Paris. Sub conducerea lui Jean Pellissier și Maxim Arnaud s'a înființat în Paris un „Oficiu central al naționalităților”. Aș zămăntat acesta va fi un centru social și economic pentru străinii diferitelor naționalități, cari trăiesc în Paris sau trec prin capitala franceză. Va avea de scop să studieze problema naționalităților din punct de vedere istoric, sociologic, etnografic și economic.

Isvoare pentru istoria Ardealului. Unul dintre cultivatorii istoriei ardelenice, dl. Dr. A. Veress, a întreprins publicarea unei importante colecții de documente istorice. Lucrarea este pînă acum să apară în cinci volume, însoțită cu note și explicații, și va cuprinde documente scoase din arhivele familiare, răscăldate și din diferitele muzee. În zilele acestea a ieșit de sub tipar primul volum al acestei publicații numite *Fontes Rerum Transsylvanicarum*. Primul volum, cum aflăm din zărele apărute în capitala ungărilor, conține, între altele, date însemnate despre raporturile confesionale ale Ardealului din vechiul al șase secole. Volumul al doilea din aceste documente transilvane se găsește sub tipar.

Pentru inundații. La ministerul nostru de interne s'au colectat pînă astăzi 418.008 coroane și 80 fieri pe sama celor păgubiți prin potopul din Caraș-Severin.

Inmormântare. Rămășițele pămîntesti ale principelui Alexandru Caragheorghievici și ale principesei Persida au fost înmormântate săptămîna trecută cu mare solemnitate în nouă biserică din Topola, în ființa de față a familiei regale sârbești și a înalților demnitari ai statului.

Împărăteasa Eugenia în Bruxelles. Bătrîna împărăteasa Eugenia a petrecut zilele acestea în Bruxelles, unde se va întoarce earăși peste trei luni, pentru a lua parte la botezul copilului din familia principelui Victor Napoleon. Împărăteasa, deși este de 87 ani, se simte în deplină putere și are o memorie excelentă.

Hymen. Victoria Chidu și George Pascu își anunță serbarea religioasă a căsătoriei lor, care se va celebra Duminică, în 8/21 Ianuarie 1912 în biserică-catedrală gr.-or. rom. din Sibiu, la orele 2 după amiază.

Știre ziaristică. Primul număr din gazetă pentru sâteni, *Solia Satelor*, care apare Duminică, sub redacția dlui Valentin Drăganu în Cluj. Numărul prim aduce ilustrațiile I. P. S. de Mitropoliei Ioan Meștanu și I. P. S. de Mitropoliei Dr. Victor Mihaile. *Solia Satelor* mai cuprinde stăruiri, îndemnuri, povești, cântece și gume. Abonamentul pe an 4 cor., pe o jumătate de an 2 cor.

Pentru ziua numelui. Dn. Dr. Ioan Borcia, profesor la școala de fete a „Asociației”, răscumpărat felicitările de ziua onomastice sale, a dăruit cor. 5 la fondul Dr. D. P. Barciuanu, pentru ajutoarea ca felor (sodalilor) fără lucruri, al Reuniunii meseriașilor români sibiini.

Calătorie primejdioasă. Pe bordul unui vapor german, care plecase din Calcuta la New York, se găseau într-o cușcă mare câțiva erpi cobre, comandați de un exportor. Unul din aceste reptile, grozav de veninoase, a izbutit să iasă din cușcă și a mușcat doi marinari, cari au murit în chinuri înfricoșătoare. Șerpele nămei cu mare greutate a putut fi prins.

Moartea unui om de 139 de ani. La moșia Chindești, din județul Dorohoi, a murit de bătrînețe moșierul d'acolo, Mihail Cornodolu, în vîrstă de 139 de ani. A fost căsătorit, și a avut optsprezece copii. În viață n'a fost boțnav niciodată, dar în anii ultimi moșierul își pierduse vederea.

Zile de eamnă. Frigul siberian își menține puterea în cele mai multe locații din țară. În câteva locuri cetele de lupi pătrund pînă în mijlocul satelor și primejdios dău viața locuitorilor. Murașul și Tsa sunt înghețate. Pe Dunare plutesc mari alozi de ghiță.

Distincțiune. Numărul mai nou al foii oficiale a publicat distincțiunea acordată elevului Simeon Boskici din școala de cadeti a Sibiului. Numitul cadet a obținut o ucea de aur pentru merite, în considerare că în 28 Iulie 1911 a salvat cu primejdie viața unei fete de 12 ani, cu numele Florica Morariu, care era să se îneco în valurile Someșului, aproape de comuna Gilău.

Nenorocire. Țăranul Nicolae Munteanu din Său era ocupat Vineri după amiază cu tăiatul lemnului în pădurea Săului, împreună cu alți locuitori. Din neabăgare de seamă un trunchi de arbore a fost răsturnat peste nenorocitul Munteanu, care a rămas mort pe loc. Cazul se cercetează.

În locul crucilor dinaintea subscrisorilor. Un ex-coutor de dare din Sighetul Maramureșului a înaintat o interesantă propunere către președintele tribunalului din localitate. Se întâmplă adesea prea adesea, că unii țărani refuză a-și recunoaște autenticitatea crucii puse dinaintea numelui lor. Pentru a încuraja pe viitor astfel de cazuri, ex-coutorul maramureșean e de părere să se introducă apăsarea cu degetul în locul numelui crucii. Astfel, cu ajutorul dactiloscopiei, totdeauna se va putea constata autenticitatea numelui de pe documente. Propunerea aceasta a făcut senzație în cercurile juridice. Președintele tribunalului va face un raport către ministru.

Aviatori francezi în Rusia. Se anunță din Craiova, că aviatorii francezi Dubonnet și Thibot au sosit în Varșovia. Îndrăzneții călători s'au înălțat pe balonul Condor și în timp de 30 ore au trecut peste Rin, Dunăre, apoi peste Praga, și s'au coborât dincolo de granița rus-ască într'un sat din Ucraina. Înălțimea cea mai mare, la care au ajuns, este de 3500 metri; cea mai mare înălțime a balonului face o sută de kilometri pe oră. În păturile de sus ale aerului temperatura era de — 20 grade Celsius, astfel că toate becurile, ce le aveau cu sine, au înghețat. Din Varșovia călătorii au plecat la Paris.

Desvoltarea telegrafului. Se împlinesc optzeci de ani dela inventarea telegrafului, care în cursul acestor relativ scurt, s'a dezvoltat în mod uimitor. Sărmele telegrafului stăbat toată suprafața globului pămîntesc. Există astăzi 130.000 de cabluri telegrafice, care expediază pe an 300 milioane de depreșe. Pămîntul ar putea fi înconjurat de 18-ori cu sărmele de telegraf care există în lume. Mai mult se folosesc de mijlocul de comunicare al depreșelor englezi și francezii. Telegrafii aduce statele un venit anual de 240 milioane coroane. Telegrammele mai lungi de o sută de cuvinte sunt foarte rare; recordul îl ține o depreșă cu 20.000 de cuvinte.

Planeta Mercur. Cea mai învecinată cu soarele, planeta Mercur nu se poate vedea cu ochiul liber, decât foarte rar. În anul acesta 1912, este vizibilă pe la mijlocul lui Ianuarie, în zori de zi, pe cerul sud-estic. Cătră sfârșitul lunii planeta iarăși dispare pentru ochiul liber. Celebrul astronom polonez Copernic (1473—1543), cum se spune, s'a jălut pe pătul morții, că nu i s'a dat să poată zări cel puțin odată în viață planeta Mercur.

Rescumpărare. Domnul Dr. Ioan Popp, medic-colonel osv. și regeșc în retragere, și-a răscumpărat felicitările de ziua onomastice, contribuind cu 5 coroane la fondul Dr. D. P. Barciuanu a meseriașilor, cu 5 cor. la Muzeul Asociației și cu 10 coroane la fondul săracilor orașului Sibiu.

Numărul ziarelor în Europa. Un ziar belgian arată numărul ziarelor, care apar în Europa. Și anume: Franța are 8940 de zăre și reviste, Germania 8050, Anglia 4239, Italia 3068, Belgia 2023, Rusia 1661. Cel mai vechi ziar vechi de acest nume a apărut în Belgia la 1605. În Franța primul ziar s'a înălțat în 1640 și purta numele „La Gazette”.

Țigani milionari. O caravană țigănească alcătuită din 23 de fărâni a sosit la Keskemet și a cerut învoirea primăriei de a se stabili în oraș. Caravana, al cărei vovod este Albert Kvick, a întreținat multă lume înmpărtășie, și a agonisit o mare bogăție în baci și scumpeturi. Avrea să face cam un milion de coroane. Țiganii vorbesc vrea opt limbi și se înțeleuiesc cu diferite mesetuguri. Primăria li-a dat învoirea cerută.

La prima ședință literară (festivă) a Reuniunii meseriașilor sibiini, ce se va ținea Joi, 25 Ianuarie n. 1912, la ora 8 seara, în localitățile Reuniunii sodalilor români din Sibiu va prelege tinerul profesor seminarial, dl. Dr. Pavel Roșca.

La fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe sama meseriașilor, al Reuniunii sodalilor români din Sibiu, au mai dăruit: Mihail Snu, croitor 50 bani, Demetriu Bishin, meșinist de tors lăună, 60 bani, Demetriu Săvoiu, contabil la moșia statului „Herstrău” (București), 3 cor.; cîntănd corul bisericeșc al Reuniunii în ziua anului nou în biserica din suburbiul Iosefin, la propunerea învățătorului Nicolae Iordan s'a adunat cu palaria 4 cor., și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

Lucru vrednic de urmat. Dela esatoratul consistoriului arhidiecezan ni se scrie: Mica comună bisericească Sănger (protopresbiteratul M. Oșorheiu), care, după șerastismul din calendarul arhidiecezan, abia numără 271 suflete, și care după inventarul pe 1910 are o bisericuță de lemn, acoperită cu paie, în valoare de abia 60 cor., — a hotărât să edifice nou locaș de preemărire alui Dzeu. Pentru a-și mări venetele, neapărate la acoperirea cheltuielilor de zidire, în parohia s'a pus basă la „Fondul de 20 bani al bărbăților pentru zidirea bisericii”, cum și la „Fondul de oauă al femeilor”, acest din urmă cu taxe de 4 hani de femeie. La fondul de 20 bani au întrat în 1909: 86 cor. și în 1910 cor. 426.40 sau în total cor. 512.40, iar la cel al oauălor cor. 18. Felul acesta de a aduna creșterăte, pentru afaceri de interes general, e vrednic de urmat și în alte comune. Cel în cunoștință despre inițiatorii acestor fonduri și despre modul de purcedere la înjgheburile lor, ar face bun serviciu, publicând tot ce știe în această afacere.

Dela „Asociațiune”.

Și-au mai răscumpărat felicitările de Anul-nou 1912, contribuind în scopul înzestrării „Muzeului Asociațiunii” următorii P. T. domni cu următoarele sume, pentru care le exprimăm sincerele mulțumiri ale comitetului central al „Asociațiunii”. Dr. Leon Domide, Dej 5 cor., Dr. Zăvîm Chirtop, Trăsoa 20 cor., Sever de Barbu, Reghin 5 cor., P. Stoica 2 cor., Petru Negru, Carol Kiss, Traian Doșlea, George Fillingier, Ioan Gaspar, Pavel Rudnean, Alexandru Andrei, Trifon Molea, Traian I. Marou, Nicolae Gaspar, Romul Balnojan, Dr. Victor Mihailăș, Lezar Ortopan, Romul Pop, fiecare câte 1 cor., toți din Satu-nou. Gavril Precup, Dej 3 cor., A. Vodă, Ormenișul-de-Cămpie, Dr. Valeriu Sani, Nasăud, câte 4 cor., Elena Petrașcu, 6 cor., Dumitru Vulou 3 cor., Galacteon Șgău 10 cor., din Sibiu. Bazilă Hodos, Ioland, Romul Fardui, Cămpeni, câte 4 cor., Dr. Eugen Bran, Teaca 10 coroane, I. F. Negruțiu, Blaj 4 cor., Dr. I. Vescan, Teaca 5 cor., Simion Stoica, Abrud 4 cor., G. Uzișcanu, Corbu 3 cor., Dr. P. Nemeș, avocat, Aiud, Atanasie P. Bologa, Lupeni, câte 5 cor. Total 117 cor. Suma contribuțiilor de mai înainte 204 cor. Suma totală 321 cor.

Sibiu, 11 Ianuarie v. 1912.

Biroul „Asociațiunii”.

Viață socială.

Petrecere în Sibiu. Concert impresionat cu postă umoristică și dans va aranja „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” Sâmbătă, 7/20 Ianuarie, a II-a zi de Bobotează în sala cea mare dela „Unicum”. Venitul curat se va da ajutor unui tinar meseriaș pentru perfecționarea sa în străinătate. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: De persoană 1 cor., însemne de dans pentru dansatori 50 bani. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuta pe cale ziaristică.

Teatrul în Vidra. Tinerimea din Vidra-medi, invită la producțiunea teatrală ce o va aranja Duminică după botezul Domnului în sala școlii gr.-or. române din loc. Începutul la 8 ore seara.

Petrecere în Romos. Coral mixt țărănesc al bisericii române gr.-or. din Romos invită la Producțiunea corală-teatrală ce o va aranja în sala școlii gr.-or. din localitate Vineri, în 6/19 Ianuarie 1912. (Hramul școlii). Începutul la 7 ore seara.

Cărți și reviste.

Dr. Aug. Bunea și unirea cu Rome, discurs pan-giugă roștit la parastasul celebrat în Cluj la 10 Decembrie 1911, de Dr. Elie Dăianu, Cluj, 1912. Tip. Carmen. O broșură de 30 pp. Prețul?

Mișcarea noastră literară mai nouă, de Vasile Loichița, profesor seminarial Caransebeș, 1912. Tip. Diecezană. — O broșură de 22 pp., publicată cu scop de a stărni, mai ales la tinerime, o și mai caldă înbrățișare pentru creațiunile literare române din ultimii zece ani. Broșura costă 70 fl. + 5 fl. porto poștal și se poate procura dela autor sau dela Librăria Diecezană din Caransebeș.

Din public.†)

Mulțumită publică.

Din prilejul aranjării sărbării școlare din 5 Ianuarie a. c. n. cu elevii școlii centrale gr. or. române din Sibiu și a distribuiri de îmbrăcăminte și daruri de Crăciun elevilor săraci și orfani dela numita școală ne simțim datorii a aduce mulțumită în numele elevilor împărtășiți on. comitet al parohiei Sibiu Cetate, care ni-a pus la dispoziție ca și în trecut venitul fondului darurilor de Crăciun. De asemenea ni-a pus la dispoziție și răscumpărările onomasticele dela P. T. domni: Dr. Ioan Stroe, protopresb., Dr. Ilie Bău, medic, Nic. Ivan, as. cons., Dumitru Vulou, casar cons., câte 20 cor., I. Răbeș, finot. la „Albina”, Ioan Henteș, viceprez. la sedria orf., Victor Fincu, controlor cons., câte 10 cor.

Am mai primit dela institutul financiar „Albina” 20 cor. și dela inst. financiar „Lumina” 10 cor. Pe lângă acestea a contribuit Octavian Neagoș, casar la „Lumina” 2 cor., la colecta membrilor comitetului Reuniunii femeilor rom. din Sibiu, Sub. Iosefin 5 cor., Iosif Marou jun. 1 cor.

Reuniunea sodalilor români din loc a îmbrăsat 6 elevi cu haine și o elevă cu ghetă nouă. Dr. Nicolae Balan, prof. sem., a proșurat ghetă nouă unui elev sârman. Doamna Fiderica N. Iordan a dăruit un costum unei eleve din clasa VI. Doamna Cordescu mai multe haine și ghetă, cari reparate fiind au putut fi împărțite la unii elevi săraci. Firma I. B. Misselbacher s. din loc a binevoit a ne pune la dispoziție mai multe zahariale, portocale, smochine etc., tot asemenea și Victor Onițiu bomboșne în săculețe pentru 140 elevi, iar firma Nălașdy-Popovici stofă de haine pentru 2 eleve și firma Iosef Goldstein 2 jachete nouă pentru 2 eleve mai mărișoare.

În numele elevilor săraci și orfani aducem cele mai călduroase mulțumiri și pe această cale tuturor P. S. sprijinitori și ajutători ai acelor orfani și sârmani, făcându-le astfel cu puțință a prăzui mai cu bucurie ziua Nășterii Mântuitorului lumii.

Sibiu, la 15 Iap. 1912.

Nicolae G. Iordan
inv.

†) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 1287/1911.

(1) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh de- venit vacant prin moartea parohului Ioan Popp din parohia de clasa III. Ozun cu filiile Beș- nău, Comolău, Eresztevény, Laborfalău. Réty și Sântion, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru între- girea ajutorului dela stat, având a da jumătate din venite văduvei.

Dela concurenți se pretinde a ști limba maghiară perfect și a cerceta și filiile spre a vedea distanța.

Concurenții vor avea a se prezenta cu prealabila incuviințare a protopresbiterului în vreuna din Dumineci s'au Sărbători în Ozun (Uzon) spre a cânta, celebra și cuvânta în- ținând și documentele recerute în termenul prefript subsemnatului oficiu protopresbiterial în Bereczk.

Bretcu, 23 Decembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial rom. gr. or. al Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul pa- rohial.

Constantin Dimian
protopresb.

Nr. 675/1911.

(477) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de în- vățătoriu din comuna bisericească Lovnic, protopresbiteratul Cohalmului, se scrie con- curs cu termen de 15 zile dela prima publi- care în „Telegraful Român“.

Salariul este 1000 cor. și anume 230 cor. dela comuna bisericească, iar restul și cvinvenalele dela stat, pe baza documentelor celui ales. Apoi cvarțir liber în edificiul școalei și 4 st. de lemne de foc dela comuna politică.

Învățătorul ales este obligat a instrua pe elevi și a cânta cu ei răspunsurile litur- gice, iar la trebuință sunt obligați a cânta și în strană utrenia și vecernia în Dumineci și sărbători.

Cererile de concurs se vor trimite sub- semnatului oficiu, iar concurenții sunt ținuti a se prezenta înainte de alegere poporului în biserică.

Cohalm, în 23 Decembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Co- halmului.

Ioan Bercan
adm. ppresb.

Admoniare!

Société des Papiers Abadie.

Ivindu-se în timpul din urmă diverse falsificate a marcei tuburilor noastre foarte plăcute și de toți cunoscut.

RIZ ABADIE (Riz doré)

rugăm onorata noastră clientelă a fi cu atențiune la numele Abadie, de oarece falsificatele să silesc a fi cu alte numiri înlocuite. Vă sfătuim deci să fiți precauți la cumpărarea vreunei imitațiuni fără valoare, căci contra acestora vom interveni cu toate mijloacele legale permise! Société des Papiers Abadie. (124) 19-52

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

[448] 50- Director-șef

Dr. Cosmutza.

A apărut și se află de vânzare la „Librăria Arhidiecezană“ urmă- toarele călindare:

Almanachul scriitorilor dela noi, anul I. Prețul 1.60 porto 20 fil.

Căalendarul Lumea ilustrată, anul al unsprezecelea. Prețul 1.50 porto 20 fil.

Căalendarul Național, anul al șase- lea. Prețul 40 fil. porto 10 fil.

Căalendarul „Minervei“ anul al patrusprezecelea. Prețul 1.25, porto 20 fil.

Căalendarul Poporului anul două- zeci și șapte. Prețul 40 fil. porto 10 fil.

Căalendarul Poporului Român anul al zecelea iubilar. Prețul 40 fil. porto 10 fil.

Căalendarul Amicul Soldatului. Călindar pentru toate persoanele cari aparțin armatei: soldați activi, rezerviști, honvezi, glotași, veterinari și prietini ai armatei. Prețul Cor. 1.— porto 20 fil.

Prietinul cel bun, Călindar ilustrat pentru toți cari fac parte din armată și sunt prietini ai soldatului. Prețul 60 fil., porto 10 fil.

Călendar pentru casa creștinu- lui. Prețul 40 fil., porto 10 fil.

Călendarul umoristic și ilustrat. Prețul 40 fil., porto 10 fil.

Cărți noi apărute:

Din cărțile sfinte. *Proverbele lui Solomon*. Prețul 25 fil., porto 5 fil.

Predicătorul de econ. Ioan P. Țin- coca, protoiereu al județului Iași. Volumul I. Predici dumiecale. Prețul cor. 1.20 porto 20 fil.

Nu din partea aceea sau dato- rie de episcop de preotul Gr. G. Petrov. Poveste, traducere din rusește de Stefan Gr. Berechet. Prețul 50 fil., porto 5 fil.

Vieța femeilor în trecutul ro- mânesc de N. Iorga. (Poate fi întrebuin- țată și ca o carte de cetire și studiu pen- tru școlile de fete) Prețul Cor. 1.75 porto 10 fil.

Oameni cari au fost. Amintiri și Comemorări de N. Iorga. Prețul Cor. 3.— porto 30 fil.

I. Codru Drăgușanu: *Călătoriiile unui Român ardelean în țară și în străinătate (1835-44)* „peregrinul transilvan“. Ediție prefăcută în stilul literar de astăzi de Constantin Onciu, tipograf, cu o prefață de N. Iorga. Prețul Cor. 1.50 porto 20 fil.

Învățământul despre natură în școala primară de Apostol D. Culea, in- stitutor. Prețul Cor. 3.50 por o 30 fil.

„Asociațiunea“ noastră. I. *Serbările dela Sibiu* (1905). și II. *Serbările dela Blaj* (1911), de un observator. Prețul Cor. 1.— porto 5 fil.

Blajul. Scurte notițe informative de Dr. Ioan Rațiu. Prețul 80 fil. porto 10 fil.

Știi româneste? Câteva observări asupra limbii cum se serie în vremea de față de Ion Gorun. Prețul Cor. 1.35 porto 10 fil.

La masa calicului. Nuvele și schițe de Caton Theodorian. Prețul Cor. 1.50 porto 10 fil.

Scenete și fantazii de E. Lovinescu. Prețul Cor. 1.50 porto 10 fil.

Liniste. Trubadurul. Stăpânia odată. De Delavrancea. Prețul Cor. 2.50 porto 20 fil.

Raze de lumină de Cesar P. Oardă. Prețul Cor. 2.— porto 10 fil.

Nr. 1. Biblioteca „Flacăra“. *Furiile amorului* Amintirile princesei Elena Ra- coviță. Prețul 90 fil. porto 5 fil.

Din cele trecute vremi. Insemnări despre începuturile graiului culturii și lite- raturii neamului românesc de Virgil Onițiu. Prețul Cor. 2.— porto 20 fil.

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoștința On. public că strămu- tându-mă din localul avut până acum în strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 1, mi-am deschis o nouă

Franzelărie în strada Sării Nr. 23.**Filială: Strada Gușteriții Nr. 81**

unde continuu a pregăti ca și până acum toate articolele ce se țin de meseria aceasta.

În special atrag atențiunea On. public, asupra făinurilor mele de calitate cea mai bună, cari le procur dela moara de artă din Sibiu și dela cele cu vapor d'n Bănat.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin semnez

Sibiu, 25 Decembrie nou 1911.

Cu profundă stimă: **Petru Moga,**
măiestru franzelar.

(468) 6-

O vai!

La tusa, răgușală și mucărie ajută re- pede și sigur.

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influențează asupra a- petitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

O să mă înnece această tusa rea!

Farmacia „Reichspalatin“.
Budapesta, VI. Váci-körut 17

Pastilele de piept ale lui Egger m'au scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, Au- (372) 17-26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhiller, Ludwig Binder, farmacia.

VASILE BAN

Strada Ocnei 7 * SIBIU * Strada Faurului 16

în casa sa proprie

„La cizma roșie“

cel mai mare

Depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii de ambele sexe.

Comandele din provincie se execută prompt și cu prețuri moderate, la caz că nu corespund se primesc îndărăt și se schimbă cu altele.

(221) 15-

Trimitem ghete de probă și la locuință în orice timp.

Români! Replantați viile cu altoi dela firmă română!

„Mugurul“

însoțire economică, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vármegye.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără ră- dăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

Insoțirea economică**„Mugurul“**

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

(455)

Material disponibil în altoi peste

12-

trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit!

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl** etc.) cu prețuri de 600 - 2000 cor. **Armoniuri de școală** dela 200 cor. în sus.

Cu distinsă stimă: **T. Popovici,**
profesor de muzică.

(411) 11-

Sibiu, strada Cîsnădiei Nrul 7.

(Vis-à-vis de hotelul Impăratul roman.)